

ความแตกฉานด้านสุขภาพในผู้ป่วยผ่าตัดตา

HEALTH LITERACY AMONG EYE SURGERY PATIENTS

กัญญา แซ่โก 4736281 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ภรณ์ วัฒนสมบูรณ์, ประ.ด., สุปรียา ดันสกุล, ก.ด., สุนีย์ ละกำป็น, ประ.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงสำรวจแบบตัดขวางนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความแตกฉานด้านสุขภาพในผู้ป่วยผ่าตัดตาและการปฏิบัติตัวในการดูแลตามข้อมูลที่ได้รับคำแนะนำ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความแตกฉานด้านสุขภาพกับการปฏิบัติตัวในการดูแล เลือกผู้ป่วยผ่าตัดตาจำนวน 200 คนจากผู้ป่วยผ่าตัดตาที่มารักษาตามนัด 1 เดือนหลังผ่าตัด ที่แผนกตรวจตาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ด้วยตารางไขว้และสถิติทดสอบ Chi-Square

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยผ่าตัดตาร้อยละ 69.5 มีความแตกฉานด้านสุขภาพในระดับเพียงพอ และมีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้นที่อยู่ในระดับไม่เพียงพอ ข้อมูลเกี่ยวกับบริการผ่าตัดตาที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ได้แก่ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องเช็ดทำความสะอาด (ร้อยละ 61) คำแนะนำการปฏิบัติตนก่อนและขณะผ่าตัด (ร้อยละ 59.5) และการครอบตาและการป้องกันอันตรายแก่ตา (ร้อยละ 57) พฤติกรรมการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดตาสส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 83.5) และไม่พบว่ามีผู้ที่มีการปฏิบัติตัวในระดับที่ต้องปรับปรุงสำหรับพฤติกรรมที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง คือ การหยอดตา (ร้อยละ 58.5) คุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความแตกฉานด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ระดับความแตกฉานด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกฉานด้านสุขภาพเพียงพอจะมีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีความแตกฉานด้านสุขภาพไม่เพียงพอและและก้ำกึ่ง ดังนั้นจากผลที่พบนี้ในการบริการดูแลผู้ป่วยของโรงพยาบาลควรตระหนักในเรื่องความแตกฉานด้านสุขภาพของผู้ป่วย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการที่ให้ผ่านสื่อต่างๆของหน่วยบริการควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

คำสำคัญ : ความแตกฉานด้านสุขภาพ; ผู้ป่วยผ่าตัดตา

HEALTH LITERACY AMONG EYE SURGERY PATIENS

KANYA SAEKO 4736281 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCE

THESIS ADVISORY COMMITTEE : PARANEE VATANASOMBOON, Ph.D.,
SUPREYA TANSAKUL, Ph.D., SUNEE LAKUMPUN, Ph.D.

ABSTRACT

This cross-sectional survey research aimed to determine the levels of health literacy among eye-surgery patients and the practice of eye care based on health care information acquired, as well as the association between health literacy and practice of eye care. The sample of 200 respondents was selected from eye-surgery patients who made a follow-up appointment at the outpatient department of ophthalmology at hospital. The data were collected by questionnaire and were analyzed to examine associations by using cross-tabulation and the Chi-square test.

The findings showed that 69.5 % of patients have an adequate level of health literacy and only 6 % of them have an inadequate level of health literacy. The eye- surgery care information which most patients understood incorrectly was about unnecessary eye cleansing (61%), practices before and during an eye operation (59.5%), and using eye shields and protection to prevent eye injury (57%). For the practice of eye care, most patients report they perform a good level of practice (83.5 %), and none were in need of improvement. Incorrect practices mostly involved the application of eyedrops (58.5%). Demographic characteristics such as age, education level, marital status, occupation and income were significantly associated with levels of health literacy ($p < 0.05$). Also, levels of health literacy were significantly associated with the good practice of eye care ($p < 0.05$), that is, patients with adequate health literacy more often performed correct eye care than those with inadequate or marginal health literacy. These findings show that patients' health literacy should be of concern to the patient care services of the hospital. Health care service information conveyed via various media should be worded in simple language in order to enable patients to understand and act on the information acquired.

KEY WORDS: HEALTH LITERACY/ EYE SURGERY PATIENTS

143 pages